

ВІНОК УКРАЇНСЬКОЇ ПАМ'ЯТІ НА СЛОВЕНСЬКІЙ ЗЕМЛІ

Нещодавно невелика делегація у складі ректора Львівського державного інституту фізкультури Мирослава Герцика, доцента цього ж вузу Оксани Вацеби та голови закарпатського громадського об'єднання "Сокіл" повернулася зі Словенії, де окрім професійних проблем, пов'язаних з підготовкою фахівців для галузі фізичної культури, було чи не вперше за останні пів століття покладено вінок пам'яті на могилі одного із фундаторів національної системи тіловиховання професора Івана Боберського.

З того моменту, а це вже більше десяти років, коли восторжествувала історична правда щодо унікальної постаті українського громадсько-політичного життя Західної України Івана Боберського, діячі спорту мріяли віднайти його могилу. Відомо було, що останні 15 років свого життя Іван Боберський прожив у невеличкому гірському словенському містечку Тржич, що недалеко від австрійського кордону. Це було рідне місто його дружини Йосифани.

А відшукати цвинтар та могилу допомагало чимало людей. Насамперед, ужгородський громадський активіст – надзвичайно активна й діяльна людина, голова громадського об'єднання "Сокіл" на Закарпатті

Олександр Зінов'єв. Беручи участь в організації різноманітних європейських спортивних заходів для дітей, О. Зінов'єв розповів про наші пошуки своєму товаришеві із Словенії професору Методу Клеменсу, чие ім'я достатньо відоме в спортивних колах Європи. А вже Методу Клеменсу вдалося розшукати трижчських старожилів, людей, які знали про могилу Івана Боберського й домовитися про приїзд української делегації. Особлива подяка літній словінці Марії Петек, яка самотужки знала про місце поховання й показала викарбуване в камені ім'я благородного – як написано на надгробку - Івана Боберського.

Поїздка львівсько-закарпатської делегації була узгоджена з керівництвом Державного комітету України з питань фізичної культури і спорту, Національним Олімпійським комітетом України, зі львівськими та закарпатськими структурами НОКу, "Просвіти" та товариства зв'язків з українцями за межами України "Україна".

Коли плянувалася наша поїздка, то багато хто радив поміркувати над можливістю перепоховання праху Боберського на рідній землі. Однак, могила виявилася доглянутою, в надзвичайно доброму стані. Вважаємо, що

На цвинтарі м. Тржич біля могили І. Боберського від ліва: О. Зінов'єв (Ужгород), С. Поллак (Тржич), М. Клеменс (Любляна), М. Герцик (Львів), О. Вацеба (Львів).

At the grave of I. Bobersky in the cemetery in the town of Trtic, Slovenia, from the left: O. Zinovyev (Uzhhorod), O. Pollak (Trtic), M. Klemens (Ljubljana), M. Hertsyk (Lviv), O. Vatsaba (Lviv).

Будинок у м. Тржичі (Словенія), де у 1932-47 рр. мешкав І. Боберський.

The building in the town of Trtic, Slovenia, where Ivan Bobersky used to live in the years 1932-47.

збереження цієї могили буде своєрідним свідченням української присутності в Словенії, дасть можливість тамтешнім українцям гуртуватися довкола конкретної справи, а словенцям гордитися тим, що на їхній землі діяла видатна українська особа.

До речі, серед постюгославських республік, у Словенії наразі не існує зорганізованої української громади, не зважаючи на те, що там мешкає чимало українців. Можливо ім'я Боберського, який завжди докладав зусиль для об'єднання українських громад, допоможе згуртуватися словенським українцям.

Кілька років тому прах Івана Боберського перенесено до родинного гробівця Поллаків. Цей надгробний пам'ятник вважається одним із кращих мистецьких барельєфів Тржича.

У містечку Тржич нас чекав міський голова Павел Рупар, який справив надзвичайно приємне враження. Наша зустріч з ним помітно затягнулася, порушивши усі регламенти програми. Ми були чи не першими українцями у нього на прийомі. Жупан, так називають у Словенії голову громади, був зацікавлений співпрацею між Львовом та Тржичем не тільки у нашому конкретному аспекті,

але й висловив інтерес щодо можливостей ширшого економічного та культурного співробітництва. Нинішній Тржич — один із центрів взуттєвого виробництва із давніми й цікавими традиціями, в місті є заводи з виробництвом текстилю та металічних виробів.

Краєзнавці історичного музею Тржичу підготували до нашого приїзду навіть коротеньку інформацію про Івана Боберського. До слова, велика імпазантна будівля, де розташовано музей, належала колись родині Поллаків, звідки походить Йосифана Боберська. Сьогодні там ґрунтовна реконструкція й правники музею обіцяли створити там відділ чи окремий куток про професора Івана Боберського.

Здавалося, що усі, хто з нами спілкувався в Тржичі, були горді з того, що причетні якимось чином до історії іншої, але близької за духом та світорозумінням, держави Україна.

Взагалі, повсюдно про Україну доводилося чути схвальні відгуки. Ми швидко порозумілося. Наші народи мають багато спільного в історії, традиціях, побуті, мові. Один з керівників факультету фізичного виховання та спорту Люблянського університету, де ми також побували, мало знаючи про Львів, але довідавшись про місто, кількість мешканців, історію краю, емоційно й щиро зауважив: "Так це через кілька років одна з найбільших у Європі націй, майбутня провідна держава – з ними треба налагоджувати усілякі контакти".

З професійної точки зору нам вдалося нав'язати контакти з факультетом фізичного виховання та спорту Люблянського університету. Це єдиний в Словенії такого профілю факультет. Їх цікавить наш досвід підготовки фахівців для сфери фізичної реабілітації. У Словенії підготовка таких кадрів тільки розпочинається. А для нас, думаю в пригоді стане чималий досвід їхньої підготовки фахівців для галузі туризму, рекреації, оздоровчо-масової роботи.

Познайомилися ми також з системою організації процесу фізичного виховання в початковій та середній школі, в системі профтехосвіти. Проглянули діяльність одного з

*Знайомство з роботою факультету фізкультури та спорту Люблянського Університету.
Getting acquainted with the work of the Department of physical culture and sports at the Ljubljana University.*

найбільших центрів фізичної реабілітації дітей та молоді Словенії у місті Камніку. Висновок напрошується один – держава, громада, усі ми разом повинні якомога більше уваги, а особливо коштів, скерувати на фізичну культуру, на фізичне здоров'я наших дітей. У цьому запорука будь-яких успіхів. Наша невелика делегація побувала в кількох дуже цікавих музеях. Словенія – країна численних печер. Одну із них ми відвідали й відчули надзвичайно уважне й бережливе ставлення словенців до довкілля, до рідної природи, до того як все це утримується тощо.

Але повернімося до імені Івана Боберського. Думаю, що нам українцям є чим і ким гордитися. Постать Івана Боберського є для нашої спортивної історії приблизно такою ж як П. Лесгафт для росіян, Ф. Ян для німців чи М. Тирш для чехів. Але навіть спеціалісти фізичного виховання та спорту у нас в Україні, не кажучи вже про широкий загаль, ще недостатньо знають і шанують це ім'я, його спадщину й творчий доробок.

Хотілося б аби наша поїздка, віднайдення точного місця поховання професора Боберського активізував пропагандивну роботу, розширили коло заходів на його пам'ять. Наступного року виповнюється 130

років від дня його народження. Сподіваюся, що ця дата буде гідно відзначена не тільки у Львові чи на Дрогобиччині, звідки походить І. Боберський, але й повсюдно в Україні. Хотілося б, щоб Львівському інституту фізкультури, який сьогодні здобув найвищий четвертий рівень акредитації, було присвоєно його ім'я.

У Тржичу ми домовилися про можливість наших відвідин могили Боберського й приїзду словенської делегації до Львова. У Тржичі мешкає один із племінників Івана Боберського Станіслав Поллак. Загалом його рід дуже великий й розкиданий по усьому світі. Коли у Львові відзначалося 120 років від дня народження Боберського з'їхалася численна родина – талановиті й здатні люди, своєрідне віддзеркалення в конкретній родині часточки нашого народу.

Коли ми поверталися додому, на словенському кордоні вперіщив сильний дощ. Мені здалося, що плакала душа Боберського, яку вперше за багато-багато років відвідали земляки, для яких він жив і змагав усе своє життя. Довкола нього сьогодні красиві гори, чудове місто, приязні люди – все ніби нагадує рідну землю. Проте його життя варте того, аби ми, українці, пам'ятали про світлу постать Івана Боберського, життєвий шлях якого закінчився в 1947 році в словенському містечку Тржич.

Оксана Вацеба,

*член Олімпійської Академії України,
м. Львів*

George Demidowich, M.D., F.A.C.C.
Constantine Kashnikow, M.D., F.A.C.C.
Monica Gressianu, M.D.

Cardiovascular Consultants of N.J., P.C.

340 E. Northfield Road, Suite 1B
Livingston, NJ 07039

Tel: (973) 994-0880
Fax: (973) 994-9408